

2017-2019

Doel en werk van het NJCM

Het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM) zet zich sinds 1974 in voor de bescherming en bevordering van mensenrechten in Nederland en het Nederlandse buitenlandse beleid. Kort na de oprichting werd het NJCM de Nederlandse sectie van de International Commission of Jurists (ICJ), een veelvuldig erkende organisatie die wereldwijd opkomt voor de rechtsstaat.

Het NJCM telt begin 2017 ongeveer 1.100 leden, voornamelijk juristen, maar van zeer divers pluimage. Zeker 10% van de leden zet zijn tijd en kennis op vrijwillige basis in om het werk van de Vereniging mogelijk te maken. Middels deze deskundige, betrokken vrijwilligers volgt het NJCM met een kritisch oog de maatschappelijke en politieke ontwikkelingen die de mensenrechten in Nederland raken. Het NJCM oefent haar invloed onder meer uit door het uitbrengen van commentaren op wetsvoorstellen en overheidsbeleid. De vrijwilligers stellen schaduwrapportages samen voor de Mensenrechtenraad en de toezichthoudende comités van de Verenigde Naties om hen te informeren voor hun dialogen met de Nederlandse regering. Het NJCM draagt daarnaast een belangrijk steentje bij aan een bredere en diepere kennis van de mensenrechten onder studenten en professionals door het organiseren van seminars en het uitgeven van het Nederlands Tijdschrift voor de Mensenrechten (NTM/NJCM-Bulletin). Wanneer het publieke debat om een juridisch perspectief vraagt, klimt het NJCM soms ook in de pen. Het NJCM geeft geen individueel juridisch advies, maar dient het algemeen belang.

Projecten

Het NJCM stond aan de wieg van organisaties als het Nederlands Helsinki Comité (1987) en de Commissie Meijers (1991), die sindsdien belangrijk werk doen op respectievelijk mensenrechten, rechtsstaat en democratie in Centraal en Zuid Europa en de Europese dimensie van strafrecht, migratie, privacy en discriminatie. Met haar twee recente projecten, **het Public Interest Litigation Project** (PILP, 2014) en **Pro Bono Connect** (PBC 2016), verkent het NJCM de behoefte aan nieuwe instrumenten en diensten. Met het PILP wordt in de tweede pilot-fase doorgegaan met lopende zaken en worden nieuwe dossiers geopend. Minstens zo belangrijk is in deze fase het onderzoek naar de voortzetting van het project: hoe gaan we verder na 2019? Pro Bono Connect blijkt in 2017 terug naar de eerste helft van de pilot en intensiveert zijn werkzaamheden op alle fronten, in het bijzonder op het binnenhalen van meer verzoeken van NGO's en het bevorderen van een pro bono-cultuur bij advocatenkantoren.

Organisatie

Het NJCM is een non-gouvernementele organisatie (NGO) zonder winstoogmerk. Het draait grotendeels op inkomsten van leden en op hun bereidheid om zich actief en onbezoldigd in te zetten binnen de Vereniging. De organisatie bestaat uit een (dagelijks) bestuur, belast met de verantwoordelijkheid over het beleid en de uitgaven, en de werkgroepen, die het inhoudelijke werk verzetten. Tijdens de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering legt het bestuur verantwoording af aan de leden voor het gevoerde beleid, de uitgave en activiteiten van het voorgaande jaar.

Het bestuur en de werkgroepen worden in hun werk ondersteund door een professioneel (betaald) secretariaat, bestaande uit een uitvoerend directeur en een administratief medewerkster. De uitvoerend directeur ondersteunt het bestuur, coördineert de werkgroepen en activiteiten, signaleert ontwikkelingen op het gebied van mensenrechten en stemt het werk van de projecten af met die van de Vereniging. De uitvoerend directeur heeft een aantal inhoudelijke onderwerpen onder zich, zoals mensenrechteneducatie, en vertegenwoordigt het NJCM in diverse fora. De administratief medewerkster verwerkt de ledenadministratie en ondersteunt het bestuur en de uitvoerend directeur bij de financiële administratie en personeelszaken.

De projecten PILP en Pro Bono Connect hebben allebei een eigen projectraad, waarin minstens 1 bestuurslid van het NJCM plaats heeft en laatst verantwoordelijke is. Hij/zij rapporteert aan het NJCM-bestuur over de projecten en legt belangrijke beslissingen ter akkoord voor. De eindverantwoordelijkheid voor de projecten ligt bij het NJCM-bestuur. Beide projecten worden geleid door betaalde projectcoördinatoren. Voor het PILP werd in 2016 een betaalde projectmedewerker aangenomen. In 2017 is dat eveneens gebeurd voor Pro Bono Connect. Het PILP wordt daarnaast ondersteund door onbezoldigde vrijwilligers, uit het eigen netwerk of de stal van het NJCM. Zij worden dossier-houder of doen onderzoek naar bepaalde rechtsvragen. Zowel de Vereniging als de twee projecten zijn gebaat bij de inzet van stagiairs, bovendien zijn alle drie interessant voor studenten als leerplek.

Bestuur

- Ton van den Brandt – voorzitter
- Monique Oudenaarde-Steijns – vice-voorzitter/secretaris
- Herman Veerbeek – penningmeester
- Nina Kesar – bestuurslid
- Lucille van Wijnbergen – bestuurslid

Beleidsvoornemens 2017 e.v.

In de komende jaren zal het NJCM zich onverminderd inzetten op politieke en juridische ontwikkelingen omtrent de vluchtelingenproblematiek; het snijvlak van terrorismebestrijding en mensenrechten; de druk die deze en andere ontwikkelingen blijven uitoefenen op de democratische rechtsstaat; mensenrechteneducatie; en diversiteit en (anti-)discriminatie. Daarbij zal het NJCM de twee projecten, het PILP en Pro Bono Connect, verder blijven ontwikkelen en onderzoeken of en hoe zij het beste kunnen worden voortgezet na hun pilot-fasen. Via verdere verbetering van het gebruik van social media en intensivering van de ledenwerving streeft het NJCM naar een groter bereik en breder draagvlak.

Financiën

Het NJCM staat financieel op vier poten: 1) subsidies van drie verschillende ministeries, 2) inkomsten uit lidmaatschappen, 3) donaties ten behoeve van het werk van de Vereniging, en 4) middelen van grote fondsen en advocatenkantoren voor de twee projecten, PILP en Pro Bono Connect.

Wijze van fondswerving

- aanvragen van exploitatie-/projectsubsidies bij ministeries (deze subsidies vormen samen minder dan 50% van het totale budget van de Vereniging.
- ledenwerving: de Vereniging telt ruim 1.000 lidmaatschappen. In 2017 is een professionele ledenwervingscampagne van start gegaan via facebook, inclusief een nieuwe website en huisstijl. Door samenwerking met een professioneel campagnebureau streeft het NJCM naar meer zichtbaarheid vooral onder studenten en starters. In 2018 wordt ingezet op advocaten. Vrijwilligers en medewerkers krijgen een cursus social media gebruik om deze kanalen ook na het einde van de campagne effectief in te blijven zetten. Bovendien zijn er plannen voor het oprichten van een werkgroep 'communicatie en media'
- donaties via de Stichting Vrienden van het NJCM
- subsidie/donatie-aanvragen voor bijzondere projecten, zoals een ledenwervingscampagne, nieuwe website, groot onderzoek, viering van een lustrum of uitgave van een bundel
- sponsoring in natura voor evenementen door aangesloten advocaten(kantoren) en partnerorganisaties, zoals een borrel, een gratis zaal voor een seminar
- wanbetalers worden gebeld met de vraag om schulden in te lossen en lid te blijven
- inkomsten via NOvA-punten advocaten voor bijwonen NJCM-seminars
- soms een kleine vergoeding als entreprijs voor seminars

Beheer vermogen

- het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het beheer van de financiën van de Vereniging en de projecten; de uitvoerend directeur heeft mandaat tot € 200,- en de projectcoördinatoren tot €100,- (vanaf 1 september 2017 tot € 200,-)
- betalingen worden voorbereid door de financieel administrateur, waarna zij worden gecontroleerd door de uitvoerend directeur en de penningmeester. Betaling is slechts mogelijk met autorisatie van twee personen: de penningmeester, voorzitter en/of uitvoerend directeur
- de penningmeester en financieel administrateur bereiden de financiële jaarstukken voor met een extern accountantsbureau
- er is een onafhankelijke kascommissie
- de financiële verantwoording van de Vereniging NJCM geschiedt op de Algemene Ledenvergadering
- de financiële verantwoording van de projecten geschiedt aan de betreffende fondsen en advocatenkantoren
- een eventueel liquidatiesaldo is bestemd voor NJCM's moederorganisatie, de ICJ in Genève. De Statuten zijn hiertoe in 2013 op verzoek en met instemming van de Belastingdienst aangepast na een bijzondere bijeenkomst van de ALV.

Besteding vermogen

- 2 vaste medewerkers (uitvoerend directeur en administratie-medewerker)
- 3 projectmedewerkers (2 coördinatoren en 1 medewerker)
- kosten PC-accounts bij de Rechtenfaculteit Leiden
- huur kantoor voor projecten
- kantoorbenodigdheden
- proceskosten PILP
- zalen en catering seminars

Er wordt een continuïteitsreserve aangehouden om de voortzetting van de Vereniging NJCM te waarborgen. Het bedrag laat toe dat bij het wegvallen van de subsidies de Vereniging nog een jaar zijn werkzaamheden kan voortzetten.

Zie [NJCM's Jaarverslag over 2016](#) op de website voor meer informatie over de inkomsten en bestedingen van de Vereniging.

Inkomsten van de projecten PILP en Pro Bono Connect

De inkomsten en uitgaven met betrekking tot twee specifieke NJCM-projecten, Pro Bono Connect - Clearinghouse ("PBC-CH") en Public Interest Litigation Project ("PILP"), worden apart van de administratie van de Vereniging NJCM geadmistreerd. Dit houdt verband met het feit dat elk van deze twee projecten volledig zelfstandig wordt gefinancierd door diverse externe partijen en dat die partijen ook een eigen financiële verantwoording eisen. Daarom is in goed overleg met de externe administrateur gekozen voor een gescheiden administratie en financiële verantwoording. Alle lasten voor elk project zijn in 2016 rechtstreeks geboekt ten laste van het specifiek voor dat project verkregen fonds. De organisatie van de Vereniging NJCM wordt door deze projecten niet belast: de betrokkenheid van twee personeelsleden (de uitvoerend directeur en de interne administrateur) specifiek voor PILP wordt vergoed vanuit het projectfonds.

Pro Bono Connect Clearing House (PBC-CH)

PBC-CH is actief als bemiddelaar bij pro bono werk: het begeleidt NGO's (waaronder onze eigen organisatie, in het bijzonder ook PILP) in het formuleren van verzoeken om rechtshulp en bevordert bij participerende advocatenkantoren de bereidheid deze verzoeken pro bono (dus kosteloos) op te pakken.

Begin 2016 is PBC-CH informeel gelanceerd nadat in 2015 door de Vereniging NJCM 'marktonderzoek' was gedaan naar de mogelijkheden om een clearinghouse naar buitenlands model op te zetten in Nederland. De specifiek voor dat doel ontvangen donaties en de gemaakte onderzoekskosten zijn in dat jaar via de algemene administratie van de Vereniging NJCM gelopen. Sinds begin 2016 worden de kosten van PBC-CH door 13 participerende (grote) advocatenkantoren

gedragen. Deze kantoren hebben zich bereid verklaard om het clearinghouse gedurende een proefperiode van drie jaar (2016-2019) te financieren en actief te participeren in de activiteiten. De Nederlandse Orde van Advocaten is geïnteresseerd in dit model. In 2016 is voor PBC-CH van de dertien kantoren samen een bedrag van ca. € 65.000 ontvangen

PILP

PILP, dat de mogelijkheden van strategisch procederen voor mensenrechten in Nederland verkent, is in mei 2014 voor de duur van twee jaar gestart ("PILP1"). PILP1 werd in die fase geheel gefinancierd door een extern buitenlandse donateur. Over die periode is separaat aan deze partij rekening en verantwoording afgelegd voor die activiteiten en uitgaven waarbij gebruik is gemaakt van een voorgeschreven *reporting format*. Vanaf mei 2016 is PILP voor drie jaar voortgezet ("PILP2"). Dit is mogelijk gemaakt door drie externe financiers (voor het merendeel Nederlandse fondsen). Een van deze Nederlandse fondsen heeft een additionele gebonden donatie gedaan die uitsluitend mag en is aangewend aan de kosten van een extern consultant die onder meer onderzoekt hoe PILP na 2019 een zelfstandig financieel vervolg kan krijgen. In 2016 is voor PILP van de drie externe financiers een bedrag van ca. € 235.000 ontvangen. Dit bedrag had deels betrekking op PILP1 en het consultanttraject.